

UNG resurs!

Om att öka barns och ungas

DELAKTIGHET

i församlingen

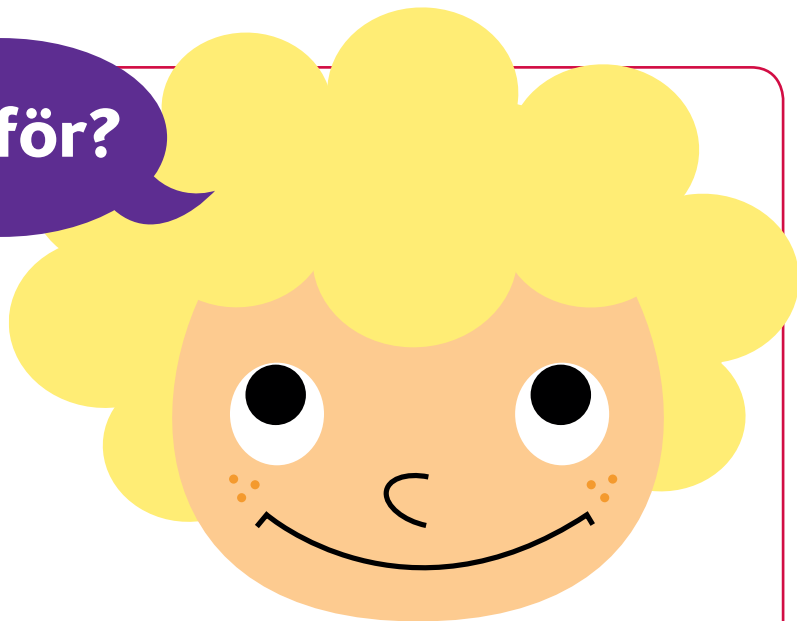
VAD ÄR BARN- KONSEKVENSPANALYSEN?

Hösten 2012 beslutade kyrkomötet att från och med 1/1 2013 ska en barnkonsekvensanalys göras på alla beslut som tas i nivåerna församling, stift och nationell nivå, undantaget kyrkomötet själva. Nu har utbildningar och metoder börjat utarbetas för att ge anställda och förtroendevalda verktyg att kunna följa beslutet.

I dagsläget finns en **webbutbildning**, för att användaren ska bli förtrogen med vad beslutet innebär och för att ge en bakgrund till varför vi ska göra barnkonsekvensanalyser i Svenska Kyrkan.

Det finns också en **handbok** för barnkonsekvensanalyser i Svenska kyrkan. Utbildningen och handboken hittar du på Härnösand stifts intranät.

Varför?

1989 trädde FN:s konvention om barnets rättigheter i kraft. I olika artiklar regleras de vuxnas och samhällets ansvar för att barnet ska kunna växa upp under goda förhållanden och utvecklas. I arbetet med barnkonsekvensanalysen i Svenska Kyrkan är konventionen en bas, och framförallt några artiklar som man har valt ut som centrala:

Artikel 2: Inget barn ska diskrimineras

Artikel 3: Principen om barnets bästa

Artikel 6: Barnets rätt till liv och utveckling

Artikel 12: Barnets rätt till deltagande och inflytande

Man menar också att barnet ska med ökande ålder få allt större möjligheter till inflytande över sig själv och sin egen livssituation.

I barnkonventionen finns också "rätten till andlig utveckling" uttalad (artikel 27). Församlingen, som en del av samhället, har naturligtvis ansvar för att konventionen följs.

Svenska Kyrkans instanser måste bli en tydlig röst i samhället vad gäller barnets rättigheter.

Därför är det viktigt att kyrkomötets beslut tas på allvar.

UR FÖRSAMLINGENS PERSPEKTIV...

Församlingens uppdrag är att fira gudstjänst, utöva undervisning, diakoni och mission.

Det kan betyda följande ur församlingens perspektiv när man jobbar med barn:

- Barn har rätt att fira gudstjänst på sina villkor
- Barn har rätt att få den omsorg och den vägledning de behöver för sin utveckling
- Barn har rätt att synas och ta plats. I Guds rike är det störst.
- Barn har rätt att aktivt och tillsammans med andra dela uppdraget att vara Kristi kyrka.

För att detta ska vara möjligt och genomförbart, behöver det finnas förutsättningar i församlingen för det. Man behöver noga tänka igenom sina beslut för att ovanstående inte ska bli omöjligt att utföra.

För det är barnkonsekvensanalysen ett utmärkt verktyg. I många avseenden sker redan barnkonsekvensanalyser på olika nivåer i församlingar och på stiftsnivå. Därför behöver man inte skrämmas av nya ord och uttryck i samband med det nya kyrkomötesbeslutet, utan utgå istället från vad som redan görs i församlingen och jobba med att förbättra det.

Rättvisemärkt

Men hur gör man då?

Här kommer ett konkret förslag på hur man kan närma sig ett barnkonsekvensanalys arbete i församlingen.

1 Utse någon som ska leda barnkonsekvensanalysarbetet.

Det kan vara kyrkoherden, kyrkorådets ordförande, församlingspedagogen, en sammansatt grupp av representanter från flera områden i församlingen. Denna/ dessa får fullt mandat att planera och genomföra en gemensam start av barnkonsekvensanalysarbetet.

2 Gemensam plattform.

Oavsett på vilken nivå man redan gör analyser kring barnets perspektiv i sitt sammanhang, så är det viktigt att först komma fram till en gemensam syn på församlingen och församlingens verksamhet samt hur arbetet med barnkonsekvensanalys arbetet ska fortgå. Det betyder att initialt kan det bli mer arbete inför ett verksamhetsår än det normalt brukar vara. Här behövs en samverkan mellan förtroendevalda och personal.

INVENTERINGSOMRÅDEN:

Hur ser församlingens historia ut?

Hur har vi mött barn och unga genom åren? Vilka förändringar har verksamheten genomgått?

Vilka är församlingen? Arbetslaget? Ledningsgruppen?

Förtroendevalda? Församlingsmedlemmarna? Jag själv?

Hur ser vår personalstyrka ut?

Hur ser vår omvärld ut? I vilket sammanhang finns vi i samhället?

Ser vi uppenbara förändringar i närtid?

Vad rör sig i barns och ungdomars värld i vår närmsta omvärld?

Vilka är de viktigaste behoven för barn och unga i vår omvärld?

Hur påverkar det vårt arbete?

Hur ser vi på församlingens framtid? Hur tolkar vi kyrkans uppdrag bland barn och unga nu och i framtiden?

Vad vill vi med våra visioner och mål? Har vi mål som är lätta att förstå och som går att förverkliga?

Vad har vi för kortsiktiga och långsiktiga planer?

Vad har vi för resurser idag? Kunskaper, förmågor, ekonomi bör inventeras. Har vi någon utbildningsplan för personalen, förtroendevalda och ideella?

Vad har vi för resurser idag? Kunskaper, förmågor, ekonomi bör inventeras. Har vi någon utbildningsplan för personalen, förtroendevalda och ideella?

Vad har vi för resurser idag? Kunskaper, förmågor, ekonomi bör inventeras. Har vi någon utbildningsplan för personalen, förtroendevalda och ideella?

➔ Längst bak i foldern finns övningar som kan vara bra att använda sig av.

forts...

forts. Men hur gör man då?...

3 Konkret arbete.

När ni nu har en bra gemensam grund och en genomarbetad syn på församlingen och närmiljön, är det dags att konkretisera barnperspektivet. Hur tänker ni in barn och unga i besluten idag? Finns det något i det arbetsättet som ni kan fortsätta med? Något som behöver förbättras? Något som ni ska sluta göra?

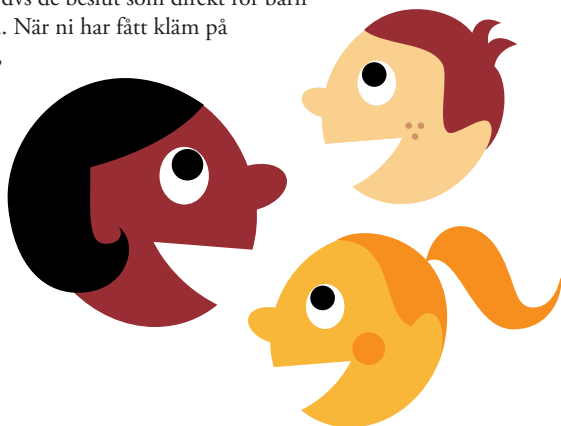
4 Referensgrupp/samverkanspartners:

I församlingen finns ofta en grupp unga som är engagerade i olika sammanhang; Svenska Kyrkans Unga, unga ledare, konfirmander, juniorer, miniorer, öppen verksamhet, vanlig ungdomsgrupp, och så vidare. Ett sätt att få input i beslutsprocessen är att helt enkelt fråga målgruppen.

- a. En referensgrupp kan utses, med representanter från ungdomsgrupp, barngrupp, anställda för verksamheten och förtroendevalda. Gruppen kan förbereda underlag till beslut.
- b. En eller två förtroendevalda kan vid behov besöka ungdomsgrupp eller barngrupp och berätta om vilka ärenden man skulle vilja ha tankar kring. Återrapport till beslutande organ.
- c. Den pedagogiska personalen som ansvarar för barn- och ungdomsverksamheten får i uppdrag att utifrån beslutsunderlagen arbeta med målgruppen. Återrapport till beslutande organ.

5 Vilka beslut ska man göra barnkonsekvensanalys på?

Det är inte helt uppenbart hur precis alla beslut som ska tas, rör barn och unga. Ibland måste man göra långsökta kopplingar för att se det, och då kan det kännas krångligt och svårt att arbeta med barnkonsekvensanalysen. Börja arbeta med det mest uppenbara, dvs de beslut som direkt rör barn och unga, och gör analys på dem. När ni har fått kläm på arbetsättet och hur det fungerar, kan man utöka till att omfatta fler ärenden.

UR BARNS OCH UNGAS PERSPEKTIV...

”Det som är nödvändigt för några, är bra för alla och inte skadligt för någon”.

Så kan man sammanfatta hur man brukar beskriva metoder för arbete med människor med särskilda behov. Det uttrycket är något som inte bara gäller för människor med särskilda behov, utan så kan man även tänka i församlingens arbete med barn och unga.

Många pratar om att barn och unga är kyrkans framtid, men om man bara fokuserar på det som kommer i framtiden, finns risk att man glömmer bort det som finns här och nu.

Barnkonsekvensanalysarbetet i församlingen är en naturlig plats där barn och unga kan vara en del i den demokratiska processen. Även om man är under 16 år och valbar till förtroendeuppdrag. Demokrati är så mycket mer än det.

➔ På nästa sida kan du läsa om hur du som ung – ensam, med kompisar eller i barn-/ungdomsgruppen – kan erbjuda er att vara delaktiga i arbetet med barnkonsekvensanalysen.

Hur gör man barn och unga delaktiga?

Ta chansen att kontakta kyrkorådet och tala om att ni finns tillgängliga för att arbetet med barnkonsekvensanalys. Här kan det vara bra att ta hjälp av pedagogisk personal som finns i församlingen.

1 Visa att ni finns!

Kontakta kyrkoherde och kyrkoråd/ordförande och berätta att ni vill vara med i barnkonsekvensanalysarbetet. Det kan vara bra om man träffas och delar med varandra vilka förväntningar man har. Bjud in till en kväll med fika, där ni presenterar er för varandra och pratar om vad barnkonsekvensanalys är.

2 Öva er i analysen

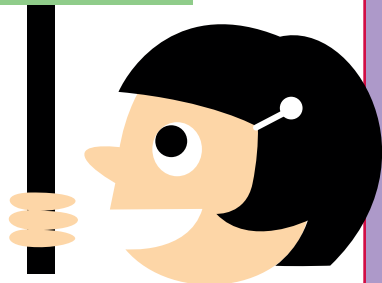
Titta på något gammalt kyrkorådsprotokoll eller ärendelista. Öva på att tycka och tänka ur ert perspektiv kring problematiken i besluten och ge förslag till beslut. Gör webbutföringen tillsammans, och pausa på lämpliga ställen och diskutera er roll.

3 Hur gör andra församlingar?

Kontakta andra barn-/ungdomsgrupper och hör med dem hur de arbetar med analysen.

4 Utskott

Finns det några i gruppen som är extra intresserade av att prata demokrati? De kan bilda ett litet utskott och fråga om de kan få vara med på till exempel kyrkorådet när frågorna behandlas, och framföra er åsikt.

EN CHECKLISTA

I häftet "I dialog med barn" från Svenska Kyrkan finns en checklista för barnkonsekvensanalys, som håller även idag:

"Följande frågor bör ingå som underlag vid alla beslut i fullmäktige, kyrkoråd och nämnder. Frågorna ska ställas innan beslut fattas. Om någon fråga besvaras med nej, bör noggrann analys göras av vad detta får för konsekvenser för barn och ungdomar. Möjliga alternativ för utredas ytterligare."

- Innebär beslutet att barns och ungdomars bästa sätts i främsta rummet? Att de sociala, ekonomiska, andliga och kulturella rättigheterna beaktas?
- Innebär beslutet att barns och ungdomars rätt till en god hälsa och utveckling beaktas?
- Har särskild hänsyn tagits till fysiskt och psykiskt handikappade barns ungdomars behov?
- Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening?
- Har konfirmander fått uttrycka sin mening i fall där de är särskilt berörda?
- Har föräldrar fått möjlighet att uttrycka sin mening i fall där de är särskild berörda?

Vilka finns i kyrkan?

MÅL: Ta reda på vilka som finns i kyrkan.

Skala-övning*

Förslag på påståenden:

- Kyrkan är mest för äldre människor.
- Kyrkan är mest för yngre människor.
- Kyrkan är mest för de anställda.
- Kyrkan är mest för dem som är medlemmar.
- Kyrkan är mest för dem som tror.
- Kyrkan är mest för dem som inte tror.

* Skala-övning:

Vid varje påstående ställs deltagarna inför att bestämma vad man tycker, och man positionerar sig på en linje utifrån sin åsikt, där ytterligheterna är "instämmer helt" och "instämmer inte alls".

Diskussion

Om det är mest barnfamiljer i kyrkan, är det då samma sak som att kyrkan mest är till för dem? Kan kyrkan vara till för andra än de som brukar gå dit? Är vår kyrka en mötesplats för alla, eller är det bara vissa som träffas där?

Vem är Svenska Kyrkan till för?

Mål: Ta reda på vad och för vem Svenska Kyrkan är till för?

Fyra-hörns övning*

Det viktigast i Svenska Kyrkan borde vara:

- Socialt arbete, att hjälpa andra.
- Hur man läser och undervisar om bibeln.
- Att fira gudstjänst.
- Annat förslag.

Det viktigaste i min församling är:

- Socialt arbete, att hjälpa andra.
- Hur man läser och undervisar om bibeln.
- Att fira gudstjänst.
- Annat förslag.

*Fyra-hörns-övning:

Varje påstående får ett hörn, och man går till det hörn där man känner att man håller med i påståendet. Varje hörn får lyfta upp ett par argument varför man står just där. Man får även byta hörn under tiden man hör andras argument.

En församling är:

- Alla som bor där.
- Alla medlemmar.
- Alla aktiva.
- Annat förslag.

Diskussion

Finns det någon skillnad mellan vad jag tycker borde vara viktigt i kyrkan och vad jag tycker verkar viktigt i verkligheten? Vad tycker jag att kyrkan ska finnas till för? Vad är vår grupps bidrag till helheten?

Vad är demokrati?

Mål: diskutera vad "demokrati" kan betyda i praktiken.

Fyra-hörns övning

Demokrati är för mig:

- När man röstar och alla har en röst.
- När alla behandlas likadant.
- När man ser till att allas åsikter får höras.
- Annat alternativ.

Jag tycker att demokrati märks bäst när:

- Vi har ett möte och röstar om vilken åsikt som ska gälla.
- Vi har en bra stämning i gruppen.
- Vi har olika åsikter i gruppen.
- Annat alternativ.

Demokrati är svårast de gånger:

- När alla tycker olika
- När bara några har en åsikt
- När ingen lyssnar på någon annan
- Annat alternativ

Litteratur och andra tips:

Länk till webbutbildningen

internwww.svenskakyrkan.se/barnkonsekvensanalys

Böcker:

"Barnets Rätt", Hanna Gerdes/Emma Fagerstrand,
Sensus Studieförbund.

"En Hel Del", Svenska Kyrkans Ungas medlems-
utbildningsmaterial

"I dialog med barn", Svenska Kyrkan

"Livsmod – teologi, barn och unga.", Svenska Kyrkan

"Barnkonsekvensanalyser i Svenska Kyrkan",
Svenska Kyrkan

HÄRNÖSANDS
STIFT

Svenska kyrkan
HÄRNÖSANDS STIFT